L. TROHA 1-7-45
122 SEATON ST.,
TORONTO, 2.

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at the Post Office Dept. Ottawa.

Edinost

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto $3.00
Za pol leta 1.75

• -:- • V . . . NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV V . . . • -:- •

Vol. 2. No. 71. Price 5c. TORONTO, ONTARIO FRIDAY, JULY 28, 1944 Price 5 c. Let. 2. št. 71

GENERALSKI UPOR NE POMENI ZLOM NEMČIJE

LE ZAVEZNIŠKI BAJONETI PRISILIJO NEMŠKO FAŠISTIČNE FRITCE NA KOLENA

London — Minulega tedna se je ponesrečil atentat na Hitlerja, katerega je pripravljala generalska skupina nekoč slavljena njih imena po celi Nemčiji. Atentat je bil pripravljen z bombom v postopju kjer se je vršil sestanek visokih nacističnih vodij in pri tem je bilo 12 generalov ranjenih, eden pa ubit. Hitler sam pa je zadobil manjše praska in pravi, da ga je rešila "božja previdnost".

Ponesrečeni atentat je zahteval več življenj prej čislanih nemških generalov pod obtožbo, da so pripravljali atentat in imeli namero strmoglaviti Hitlerjev zločinskiski režim, enako je pa na zunaj v propagandnem smislu povzročil razna mnenja za notranje nemire v Nemčiji. Posamezni krogi napovedujejo zlom Hitlerjeve Nemčije po vzorcu po prvi svetovni vojni. Novo imenovani Hitlerjev glavni poveljnik generalnega štaba, general Heinz Guderian, je med drugim v svojem govoru omenil: "Nemška armada je očiščena od vsih nečistih elementov in je zagotovljeno edinstvo med generali, častniki in vojaštvom". Nobenega dvoma ni, da Hitlerjeva Nemčija preživlje notranjo krizo in da so posamezni generali računali na rešitev z notranjim uporom, toda rešitev bodisi na podlagi seperatnega miru ali pa pogojno predajo.

Ponesrečni atentat je postal podlaga za notranji teror in odstavitev precejšnega števila visokih vojaških častnikov in drugih uslužbencev, za nadaljevanje vojne kljub temu da je na vidiku poraz nasističnih sil. Toda napačno bi pa bilo računati na zlom Hitlerjeve Nemčije le na podlagi generalskega upora. Sloviti pisatelj Sovjetske Unije Ilija Ehrenburg pravi: **"Mi ne moremo imeti zaupanja v Nemce, ne v njihovo intelegentnost, ne v njihne slepce in tudi ne v one ki so se deloma zdramili. Le zavezniški bajoneti bodo prisili fašistične nemške Fritce na kolena. Bolj močni udarci s zapada in vzhoda, bodo pospešili zaključek vojne".**

Vstanovljena začasna vlada v Poljski

London — Odbor narodnega osvobojenja Paljske, je naslovil poslanico narodu v vseh pred nedavnim po Rdeči Armadi osvobojenih krajih in pri tem naznanil vstanovitev začasne vlade, katera bo prevzela vso civilno administrativno oblast. Začasna vlada je bila vstanovljena na osvobojenem teritoriju Poljske in je njen glavni stan zdaj Kholma v Poljski.

Poslanica poljskemu narodu med drugim vsebuje tudi močno obtožbo proti samoimenovanih ubežnih krogov v Londonu, ki se "imenujejo" poljskom vladom, kateri so odgovorni za prekinitev odnošajev med Poljsko in Sovjetsko Unijo, toda zopet pripravni podvrči Poljsko volji sovražnih in protinarodnih elementov.

Začasna vlada pravi, da bo po osvobojenju poljskega ozemlja razpisala svobodne volitve in se naj narod izreče sam tej ali pa oni obliki države in vlade. Enako pa bodo z dobrem sporazumom rešeni vsi problemi glede bodočih meja med Poljsko in Sovjetsko Unijo.

Chirchillov sin ranjen

Italija — Iz glavnega stana 15-te US armade v Italiji vojni poročevalec Sulzberger poroča, da se je ponesrečilo transportno letalo v katerem se je nahajal sin britskega premierja Randolph Churchill, britska misija pri maršalu Titu, vključujoč britski pisatelj Evlyn Waugh, nekoliko sovjetskih oficirjev in jugoslovanskih partizanov, ko so se vračali na teren v Jugoslavijo.

Takoj drugega dne ranjenci so bili prepeljani v bolnišnico v Italiji, dokler pa vest pravi, da je pet pilotnih letalcev postalo žrtve te nesreče, Veliko letalo je treščilo nekje na terenu v Jugoslaviji. Kako je prišlo do nesreče vest ne pove podrobnejše o tem nesrečnem slučaju. Nadalje ista vest trdi, da je v tej nesreči ranjen Vladimir Ribnikar, podpredsednik vlade marwala Tita.

Pregled bojevnih črt proti fašizmu

Rdeča Armada prekoračila - Vislo

DEVET ARMAD SOVJETŠKE UNIJE DROBI FAŠISTIČNE SILE OD FINSKEGA ZALIVA DO KARPATSKEGA PRELAZA

Moskva, 27 jul. — Zmagoslavni odelki Rdeče Armade so prekoračili reko Vislo v Poljski južnovzhodno od Waršave, katera je bila kot glavna vodna opora nacističnim silam pred nemškimi mejami. Uradno poročilo vrhovne komande je včeraj naznanilo, da so odelki Rdeče Armade dospeli do reke Visle pri Deblinu 56 milj južnovzhodno poljske prestolnice Waršave. Toda tudi reka Visla ni zadržala napredovanje Rdeče Armade, katero je prekoračila ter z tem ogroža oblikolitev Waršave zelo važen križišči spoj za centralno in vzhodno Evropo.

V posebnem poročilo vrhovne komande je naznanjeno, da so Nemci odkar je Rdeča Armada pričela poletno ofenzivo dne 23 junija, na štirih frontah izgubili 539.890 vojakov; 381.410 jih je bilo ubitih, 158.480 pa vjetih.

V Moskvi skoraj vsak dan pokajo zmagoslavne salve iz sto in sto topov ob zavzetju važnih točk in mest v sedanji ofenzivi Rdeče Armade. Neki poročevalec pravi, da so cevi topov postale precej vroče, kajti bliskovita ofenziva njenih odelkov z vsakim dnem naznanja z gromom teh topov njeno napredovanje in zmago. Medtem poročilo vrhovne komande naznanja, da je deveta armada pod poveljstvom generala Govorova podvzela ofenzivno akcijo v Estoniji, ter v prvih dneh zaznamovala zavzetje sto in sto vasi ter naselj, kakor tudi Narvo, močna utrba ob finskem zalivu.

Odelki Rdeče Armade se točasno nahajajo 140 milj od meje nemške Šlezije, 65 milj južno od Rige, 100 milj od Memela v vzhodni Prusiji. Na področju Stanislavova in Kolomeje, so njeni odelki napredovali v pravcu Čehoslovaške meje. V Waršavi se že slišijo osvobodilni topovi in samo mesto je pred neposrednim padcem. Odelki maršala Rokosovskega so osvobodili 9000 četvornih milj Poljske. V vseh osvobojenih mestih Poljske, vzpostavlja se oblast takoj po osvobojenju odbora narodnega Osvobojenja, kateri je obenem priznan po Sovjetski Uniji, kot legalni predstavnik poljskega naroda.

Na severnem področju bojne črte, odelki Rdeče Armade obkolili so Dvinsk in presekli železniško progo 11 milj od tega mesta. Na južnem delu okrog Lwowa se vodi ljuta bitka za važen železniški spoj Lwow.

Iz nacističnih virov vesti priznavajo, da je situacija precej resna na celi črti in pri tem seveda trdijo, da nemške sile odstopajo radi varnosti rezerv in pa skrajšanju komunikacijskih vezi. Nacisti odstopajo na celi bojni črti pred močnimi udarci Rdeče Armade, ne pa napram načrtu Berlina. Kajti potem tega morda je bil načrt Berlina, da se je predalo dozdaj 25 generalov na vzhodni bojni črti ter na 150 tisoč vojakov in častnikov. Najbrž da ni bil to načrt Berlina, kakor tudi ne bo v bodočih akcijah Rdeče Armade.

Sovražne sile pod težo udarcev po celi Jugoslaviji

TEDENSKI PREGLED BORBE NOV IN PARTIZANOV

Moskva — Na nedavnem zborovanju okrožne konference Narodno-osvobodilnega komiteja v Sloveniji, kmet Bodovinec pripovedoval je, kako je njegova majhna vasica bila edinstvena v podpiranju partizanov od prvega dne narodnega upora. Ko je nastala potreba, vaščani so nastanili v svoja stanovanja več tisoč partizanov, sami so se pa zadovoljili prenočiti več noči v senikih, kaščah in tudi v kleti. Po celi Sloveniji narod je nudil na enak način podporo boriteljem za svobodo. Naši odnošaji z njimi so bili zelo dobri in so bili poglavitna podlaga za odlične uspehe Narodno-osvobodilne borbe v Sloveniji.

Slovenski odelki Narodno-osvobodilne vojske in partizanov, so izvrševali povelja maršala Tita in pokazali pripravno izurjenost v razdejanju sovražnega prometa. V teku minulega tedna je bil skoraj da promet vstavljen po vsih železniceh Pretrgan je bil promet med Avstrijo, poškodovano železniško križišče Ljubljana-Jesenice, kakor tudi promet Ljubljana-Zagreb in Ljubljana-Trst.

Na progi Celje-Maribor, Jesenice-Avstrija, Zidani-most-Maribor, promet je bil popolnoma zavstavljen. Slovenski odelki so presekali progo Celje-Dravograd na 18-ih krajih. Blizu Bohijnske Bistrice, so bile pognane v zrak železniške tirnice na 20-ih krajih. Zatem je bilo razdjanih nekoliko mostov, viaduktov, tunelov in železniških postaj, ter iztireno pet vlakov z sovražnim vojaštvom.

Blizu Rakeka, slovenski odelki so pobili sovražno kolono 2000 ljudi, ter vničili štiri sovražne utrdbe in nastanjene garnizije v področju Primorja, na Štajerskem in Dolenjskem. V dolini Meze reke, partizani so dinamitirali eno največjih električnih central in onemogočili sovražniku električni pogon za industrijska področja. Sovražne izgube so znašale na tem kraju 400 mrtvih in več stotin vjetnikov.

Dosežen je znaten uspeh v prodiranju v pravcu Gorskega Kotara. Nacistične sile na tem kraju so pretrpele resen poraz. Njihove glavne sile so bile vničene in potišnjene do Karlovca. Večje poraze je preživela 292 nemška divizija. Za času borbe proti okupatorjev, padel je komandant 13 jugoslovanske divizije, Uzelac. Umrl je junaške smrti.

Izjalovil se je poskus nemške komande, da pošlje ojačanja na ta kraj bojne črte. Partizanski odelki, ki so sprečili ta poskus, so vničili štiri oklopne in eden vlak z vojaštvom, dva tanka in tri lovska aeroplana.

Razdjana je železniška proga Koprivnica-Virovitica in Barč v Slavoniji. Prekinjen je promet z Madžarsko, ter pobita prva nemška divizija konjice v okraju Brod, kjer število mrtvih znaša preko 2000 vojakov in častnikov. Jugoslovanski odelki so prebili nemško obrambno črto in prispeli do Ludbrega, kjer so v teku ljute bitke. Planina Dilj je očiščena od okupatorjev. V Moslavini nacisti so izgnani iz Čazme. Celi okraj Kostanjica-Sisak, je očiščen od Nemcev in njihovih četniških plačancev, kateri so čuvali prelaz preko reke Save.

Po večjih operacijah v Dalmaciji, odelki maršala Tita so zavzeli sovražno utrjeno postojanko Sinj, ter pognali okupatorske sile iz Banije. Sovražne izgube v Hrvatski znašajo zadnjega tedna nad 1300 vojakov in častnikov, večje število od teh pobito.

Jugoslovanski odelki so dosegli znaten uspeh v Črnigori in Sandžaku. Sovražnik je pregnan z desnega obrežja Lima reke, nadalje so naši odelki okupirali mesto Novo Varoš in dospeli do reke Uvca.

Narodno-osvobodilna vojska na celi črti v Bosni drži incijativo operacij v svojih rokah. V centralnem področju Jugoslavije, so njeni odelki zavzeli postajo Dobo-Teslič, vničili sovražne kolone pri Sanskem mostu in Tomislav-mestu. V teh področjih sovražnik je izgubil 300 vojakov in dva tanka.

Sedma nacistična ofenziva je doživela popolni poraz in nacistične sile so dokaj razpršene, najbrž nepripravne za ponovo ofenzivo.

NEMŠKI GENERALI POZIVLJAJO NA UPOR

Moskva — Šestnajst vjetih generalov na vzhodni bojni črti, so naslovili apel na nemške častnike in vojaštvo, da dvigne upor proti Hitlerju in da neizvržujejo nacističnih naredb v borbi proti zavezniškim in sovjetskim armadam.

"Ne čakajte dokler vam Hitler prinese popolno katastrofo. Strmoglavite Hitlerjev režim. Borba proti Hitlerju, je borba za Nemčijo in pa skrajšanje vojne, se glasi poziv nemških generalov v vjetništvu v Sovj. Uniji.

OBTOŽBE PROTI BLOC POPULAIRE

Block Populaire in Union Nationale ste stranki velekapitala in odgovorni za nemir v provinciji pravi premier Gudbout

Quebec — Volivna kampanja v Quebec provinciji postaja precej vroča zadeva in v kratkih besedah pomeni odločna borba med silami progresa in reakcije. Na dnevnem redu so množična zborovanja, razna izzivanja, izgredi na zborovanjih itd., povzročeno z strani reakcije ter organiziranih skupin. Nekoliko javnih zborovanj je bilo razbitih z strani takih skupin, katere so podžgane od reakcije z namenom odvrniti ljudstvo, da bi ne slišalo resničnih razmer ki vladajo in ki jih hočejo vpeljati reakcionarni krogi z strani Bloc Populaire in Union Nationale.

Dozdaj je nominiranih 277 kandidatov za 91 poslanskih sedežev v provincionalni zbornici. Liberalna stranka je nominirala 90, Union National z osovraženim Duplessiem na čelu 86, Bloc Populaire 53, CCF. 20, Social Credit 9, delavska progresivna stranka 4 kandidata. Medtem kandidira en nacionalist in osem neodvisnih kandidatov.

V več volivnih okrožjih delavska progresivna stranke bo podpirala liberalne kandidate sicer one, kateri so se dosedaj izkazali v prid narodnega edinstva in narodnih interesov. Njen poslanec v federalni vladi, Fred Rose, dobro znan med ljudstvom po svojem odločnem stališču v prid narodnih interesov je dejal, da v provinciji ni bilo nikoli prej bolj resnih in odločnih volitev. Zato je posebej važno da delavci in delavke obudijo spomin prejšnih let, kakor tudi v sedanji vojni, da spoznajo svoje prave delavske in pa kandidate katere podpira delavska stranka.

Premier Godbout je na nekem zborovanju javno ožigosal Block Populaire in Union Nationale, kot stranki velekapitala in odgovorni za nemir v provinciji.

ODPOR PROTI NACIJEM V AVSTRIJI

London — Radio postaja Svobodna Avstrija poroča, da se odpor proti nacijem širi v Avstriji. "Partizani se bore proti nacijem kot znano na Koroškem in Štajerskem v obmejnosti Jugoslavije. Njihova aktivnost se razvija zlasti ob železniških progah, kjer je promet vsled pretrgane proge dostikrat zavstavljen.

Njihova poslanica pravi: "Ne smete se obotavljeti v rabi orožja, kadar je potrebno. Ustanovite vojaške odbore, kjer je mogoče in pomagajte dezerterjem iz nemške armade."

ROBOTNI AEROPLANI

London — Zadnje dni in skoraj da radi činkovitega bombardiranja vojnih objektov v Nemčiji, naciji so se poslužili robotnih aeroplanov in so jih pošiljali v južno Anglijo v večjem številu.

Robotni aeroplani so prizadeli precejšno škodo, vendar pa ni večjih žrtev, kot bi bilo pričakovati. Kajti oblasti so podvzele potrebne mere za varnost ljudstva in veliko število otrok in starejših ljudi je bilo evakuiranih iz nevarnih področjih.

Roosevelt nominiran za četrti termin

Chicago — Zadnjega tedna je zborovala tukaj konvencija demokratske stranke in nominirala za četrti termin v predsedniških volitvah Združenih držav, Roosevelta. Zanj je bilo oddanih 1086 glasov, proti 90.

Roosevelt je v svojem sprejemnem govoru po radio iz neke mornarične baze na Pacifiku dejal, da bi šel rajši v pokoj, toda pripravljen je dalje voliti predsedniške posle in dokončati delo iz leta 1944.

Dejal je, da dežela potrebuje na čelu vlade izvežbanih rok, katerim so znani notranji in zunanji problemi. Deweyja je zafrknil rekoč, da je neizkušen, obenem pa zastavonoša stranke, ki je nasprotovala vsem newdealskim ukrepom, "lend-leasu" itd., po zadnji vojni pa je vodila deželo v veliko gospodarsko krizo iz katere jo je rešila šele njegova administracija.

Dalje je dejal, da vlada dela na načrtih, da vojakom po povrnitvi iz vojne ne bo treba zopet prodajati jabolk po mestnih ulicah.

Izgnati okupatorje iz nase zemlje

JE CILJ MARŠALA TITA IN NARODNO-OSVOBODILNE VOJSKE PRAVI POLKOVNIK VELEBIT

Pred nedavnim je v drugič dospela vojna misija maršala Tita v London, katera ostane na tem položaju v svrho vezi med začasno vlado maršala Tita in zaveznikov.

Polkovnik Velebit je ob tej priložnosti v intervjuo z dopisnikom New York Times poudaril, vzlic temu da so oborožene sile Narodno-osvobodilne vojske po številu daleč manjše od salitetnih, kvizlingških in okupatorskih sil, najbrž dva napram enemu, cilj Osvobodilne vojske maršala Tita je očistiti jugoslovansko zemljo od okupatorskih, salitetnih in kvizlingških sil.

Sile osišča vred z plačanci in prodanci štejejo nekako nad pol milijona, dokler štejejo oborožene sile Narodno-osvobodilne vojske okrog 300.000, toda kljub temu, zadajajo ogromne udarce sovražniku na celi bojni črti, je dejal polkovnik Velebit.

Medtem polkovnik Velebit obširno opisuje notranji položaj v Jugoslaviji in pa o prednedavniv vstanovljene vlade sporazuma med maršalom Titom in dr. Šubašičem, katera je po njegovem mnenju potrebna za koordinacijo v vsih zadevah med zavezniki in pa Jugoslavijo v tekoči vojni.

Pred nedavnim so bili organizirani odelki srpskih brigad ob bolgarski meji, katerim načeljuje tovariš Tempo. Njegovo ime je podobno imenu maršala Tita, katero so posamezni elementi prištevali med misteriozne, madžarske itd. Toda, tovariš Tempo, je v dobrih odnošajih z maršalom Titom in njegovi odelki štejejo nad 20 tisoč narodnih borcev.

Tisoči letal nad Nemčijo

PRAV MOČNO SO PRIZADETA PODROČJA KIEL BAY, ZAPADNA, SEVEROZAPADNA IN V JUŽNI NEMČIJI

London — Nad štiri tisoč zavezniških letal je včeraj bombardiralo važna industrijska področja v zapadni, severnozapadni in južni Nemčiji. Težki bombniki so dospeli tudi v vzhodno Prusijo in podnožju Donave, se glasi poročilo iz glavnega stana zavezniške armade v Normandiji. Računa se, da so zavezniški letalci vrgli nad dva tisoč ton bombnega streliva posebno na industrijsko področje Stutgart in veliko mornarično pristanišče Kiel. Medtem zadnjega torka so sovjetski bombniki močno bombardirali Tilsit v vzhodni Prusiji dvakrat zaporedoma.

Razvoj borb v Normandiji zavzema vse večji in tudi silnejši obseg. Zadnje dni je enako okrog štiri tisoč zavezniških letalcev bombardiralo sovražni položaj na razdalji 100 milj v Narmandiji, kar se računa da je to bilo največje število letal v akciji po invaziji froncoskega obrežja.

Na področju Cean savražnik je deloma uspel popraviti svoj položaj z protinapadom, toda pod ceno ogromnih žrtev pravi poročilo. Na tem kraju so takozvane SS divizije, katerih je glavni cilj zdrobiti britsko-kanadskih čet na novo prodor sovražne črte med Tity La-Campain in May Sur Orne. Na zapadni strani črte so pa ameriške čete prebile sovražno obrambno črto ob mestu Lo, ter napredovale dve in pol milje.

Neki dopisnik pravi, da se bojna črta v Normandiji nahaja v zelo vročem razmerju in zavzema zig zag oblik, toda v glavnem incijativa je v rokah zavezniške armade.

V Italiji zavezniška armada se približuje Florenci in napreduje tudi na drugih krajih bojne črte.

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST
Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista: 206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaročenih člankov in dopisov se ne vrača.

Ofenziva Rdeče Armade

Močni udarci zmagoslavne Rdeče Armade, že odmevajo po Berlinskih mostovžih, koder se zbirajo nazi-fašistični voditelji in v svoji zmedi domnevajo o nadaljnih izmišljijah dokler se ne bodo končno pogreznili z obsodbo vsih svobodoljubnih in demokratičnih sil pod lastno težo svojih zločinov.

Po kratkem presledku med zimsko in poletno ofenzivo Rdeče Armade, nemški fašistični voditelji so domnevali spričo ustanovljene druge fronte v zapadni Evropi, da bo nastalo do gotove meje premirje na vzhodni bojni črti. Namreč, da bo Sovjetska Unija prepustila nadaljevanje vojne v zapadni Evropi, sama bo pa čakala in pripravljala rezervne moči. Mislili so, da je njena moč do skrajnosti izčrpana s izgonom njihovih sil od Stalingrada do rumunske meje, Karpatskega prelaza, baltiških sovjetskih republik in pa Belorusije. Mislili so, da bodo utrdbe ob Minsku, Pskovu, Lwowu, Lublin in Waršavi, postale enako "nepremagljive", kakor panzer divizije, ki so v letu 1941 gosjih korakov korakale skozi evropska mesta in zmagovale z pomočjo notranjih kvizlingov, ter naposled na višku svoje "nadnaravna slave" vdrle zločinskim potom na sovjetsko zemljo. Ta zamisel je pa kot razvidno postala tako činkovita toda v naprotnem smislu, da so začele pokati bombe pred nosom fašističnih morilcev z Hitlerjem na čelu. Njena činkovitnost torej ni šla in tudi ne pojde po določenem načrtu nemških fašističnih morilcev, tembolj načrtu popolne zmede v njihovih taborih.

Toda spričo očitnih dejstev na vidiku za poraz nacifašistične sile, skušajo vendar le nekaj izmisliti v zadoščenje pred smrtjo kaznijo. Namreč, da bodo zvabili Rdečo Armado v past po vzrocu stare ruske armade v prvi svetovni vojni, ravno na teh krajih bojne črte v katerih se točasno nahaja Rdeča Armada. Take slutnje napovedujejo posamezni časopisi tudi na tem kontinentu, kateri s zamižanim očesom gledajo na bliskovito napredovanje slavnih odelkov Rdeče Armade na vzhodni bojni črti.

Napovedovalci takih iluzij vred z nazi-fašističnimi krogi, poleg oborožene moči, rezervnih zalog Rdeče Armade, pozabljejo na najbolj činkovito dejstvo njene moči. Ta moč se imenuje svoboda narodov Sovjetske Unije!

To je tisto tajinstveno orožje z katerim enako rokovodijo do pred nedavnim navadni ljudje — ljudje, pluga motike; ljudje nove človeške družbe, katera ne pozna nasilja in tudi ne goji med sabo sovraštva naroda proti narodu in katera tudi ne pozna izkoriščanja človeka po človeku. To je najmočnejši tajinstveni faktor ne samo za številne zmage Rdeče Armade na vzhodni bojni črti, marveč postaja tudi vidno dejstvo med ljudstvom zasužnjene Evrope

Sloviti pisatelj Sovjetske Unije Ilija Ehrenburg je odgovoril na dozdevanja posameznih vojnih znanstvenjakov hoteč ugotoviti kako daleč naj doseže poletna ofenziva Rdeče Armade odgovoril: **"Berlin je cilj naše ofenzive."** V tem cilju vodi borbo Rdeča Armada, narodi Sovjetske Unije, tisoči partizanov in partizank, tisoči herojev in neprimernih junakov. In v tej borbi ustvarjajo neprimerno povest v vojaškem in narodnem smislu v svetovnem obsegu. Slednje je tembolj važno za nas Slovence in Slovenke v splošnem, kajti zmagovita Rdeča Armada, je obenem armada Sovjetske Unije, matice Slovanstva!

Berlin je cilj njene poletne ofenzive in nobenega dvoma ni, da ga bo tudi dosegla!

IZ URADA:

SVETA KANADSKIH JUŽNIH SLOVANOV

Nekaj manj kot dva tedna, namreč odkar je bilo naznanjeno, da je minister za vojne zadeve general Le Fleche odobril poslati za 50 tisoč dolarjev vrednosti zdravilnih potrebščin Narodni Osvobodilni vojski Jugoslavije, glavni odbor Sveta Kanadskih Južnih Slovanov za Pomoč Svobodni Jugoslaviji, je prejel vsoto $59,650.-60. Prejšna vsota je znašala v blagajni $1,613.50. Torej skupna vsota do danes zbrana v denarnih prispevskih in naložena v blagajni znaša $61,264.10.

Posamezna mesta so do danas poslala na glavni odbor, kakor sledi:

Windsor	$12.800.00
Vancouver	10.000.00
Toronto	8.137.00
Port Arthur	5.000.00
Hamilton	4.095.00
Sudbury	3.000.00
Welland	2.675.00
Thorold	2.537.60
Montreal	1.995.00
Schumacher	1.850.00
Port Colborne	1.800.00
Niagara Falls	1.432.00
Creighton Mine	1.230.00
St. Catharines	1.135.00
Mountain Park	735.00
Kirkland Lake	680.00
Bourlamaque, Que.	310.00
Edmonton, Alta.	210.00
New Aberdeen, N.S.	160.00
Beardmore, Ont.	150.00
Nelson, B.C.	100.00
Oshawa, Ont.	55.00
Kamloops, B.C.	54.00
Kingston, Ont.	50.00
So. Slocan, B.C.	50.00
Aberdeen, Wash.	10.00
Salmo, B.C.	10.00
Alsask, Sask.	10.00
Prej razna mesta	1.613.50

Govor generala Terziča ob proslavi zmage pri Grinvaldu

Moskva — Ob priložnosti 534 obletnici zmage Slovanov nad nemškimi in italijanskimi vpadniki, med drugimi slovanskimi predstavniki govoril je general Terzič, katerega govor glasi:

Bratje in sestre!

Edinstvo slovanskih narodov je veliko in silno. Mnogi vpadniki so občutili njegovo silo. Pred 534 leti v bitki pri Grinvaldu, zedinjene sile Slovanov vred z litovskimi odelki, zdrobile so takozvane nemške viteze. Krvnik — Hitler, kateri je zasnoval zamisel vničiti Slovane in zasužnjiti druge narode, ter podjarmiti svet, ravno tako je občutil moč Slovanov.

Celemu svetu je znana herojska borba narodov Jugoslavije, proti najbolj strupenega in najbolj nevarnega sovražnika slovanskih narodov — hitlerizma. Po aprilski katastrofi 1941 leta, narodi Jugoslavije prodani z strani svojih notranjih krmilcev, so bili pred zagrozo da bodo vničeni. Da bi dosegli bolj z lahka svoje zločinske namere, fašistični okupatorji skušali so z pomočjo Nedića, Paveliča, Rupnika in Mihajloviča, da zasejejo mržnjo in razdor med nami in da nas pri morajo na prelivanje medsebojne krvi. Ta načrt fašističnih okupatorjev je pretrpel le popolni poraz. Pod vodstvom maršala Tita in ostvarljive sile visoke zavesti naših narodov, fašistični načrt priveden je na ničlo. Uporniški val naših narodov od Triglava, Velebita, Romanije, Lovčena, Durmitora, Avala, Šar-planine, zlival se je v eno ogromno reko patriotizma borbo slavne Narodno-osvobodilne vojske narodnega Osvobojenja. Pet ognjenih sil; pet bratskih narodov, Slovenci, Hrvati, Srbi, Črnogorci in Macedonci, postali so ena naugašnjena goreča baklja — plamen bratstva in edinstva naših narodov, kateri so se od prvega dne zbrali v naši slavni vojski, ter zadali strah in trepet fašističnim okupatorjem ne samo v Jugoslaviji, marveč tudi izven njenih meja. V tedanjih razburkanih dnevih, ko je usoda naše domovine bila vprašanje biti ali ne biti, obstojati ali poginiti, oči naših narodov so bile uprte napram velikemu ruskemu narodu, kateri nas ni nikdar zapustil in nam je vedno bil naklonjen z pomočjo in zaščito. Ljubezen in vera bratskega ruskega naroda, velika Sovjetska Unija, nas ni izneverila celo ne v najbolj usodapolnimi dnevi naše zgodovine — od Verseljskega dogovora do aprilske katastrofe 1941 leta, ko je samo beseda "Rusija" zadostovala orožnikom reakcionarnih režimov, da so lomili rebra naši mladini. Bilo nam je zabranjeno ljubiti Rusijo, hoteli so nas odrezati od življenjskega telesa slovanstva, ter cvetočega stebla Slovanov. Niso in tudi nihče ne bo uspel odtrgati naša srca in našo dušo od neomejenega zaupanja in ljubezni v našega starejšega slovanskega brata — veliki ruski narod — močno Sovjetsko Unijo.

Obkoljeni s sovražnikom brez kakšne pomoči, boreč se z orožjem odvzetim od sovražnika, naše oborožene sile razvile in ojačale so se v krvavih in neprimernih bitkah, dokler niso končno vzrastle v Narodno-osvobodilno vojsko od 300.000 mož in žena. Zgodovina treh let domovinske vojne naših narodov, je zgodovina neverjetnega trplenja, solz in krvi — zgodovina slavnih zmag borbe proti večinih sovražnikov Slovanov. To je pot slave in neumrljivosti narodov Jugoslavije, kateri se niso upognili in vdali pred Hitlerjem. Sedem krat so fašistični vpadniki skušali zlomiti naš odpor in narodni pokret, ter vničiti našo vojsko. Mi smo vsako pot odgovorili z protiofenzivom in svako pot z močnejšimi vdarci proti sovražnika na naši zemlji od Triglava do Djevdelije. Po vsaki sovražni ofenzivi in naši protiofenzivi, mi smo izšli močnejši in trdnejši. Za vsakega našega vojaka padlega v borbi, prišli so drugi tri da zavzamejo njegovo mesto.

Sto in sto veličanstvenih premerov domovinske vojne kaže, kako je bratstvo in edinstvo naših narodov ustvarjeno in kako postaja jačje in močnejše. Naj navedem nekoliko takih primerov črnogorskih in srbskih partizanskih edinic osnovana je brigada, katera je v šest-dnenvi borbi Rudo-Višegrad sektorju vničila italijansko fašistično silo, močnejša po orožju in številu vojaštva ter poleg tega z priveskom pisane družbe vstašev in četnikov. Ta zmaga je rešila mnoga življenja Srbov.

V Kordunu in Baniji hrvatski kmeti 1943 leta so zgradili z svojimi sredstvimi in materijalom nad 700 hiš za svoje brate srbske kmete, katere so bile vničene in požgane od okupatorjev. V dolini južne Morave, Niš-Skoplje sektorju, se bore srpske in macedonske brigade, katerim se je pridružil bolgarski batalijon znan imenom Krista Boteva in Levskega. Povsod in vseh krajih naše zemlje, otroci prepevajo pesmi **"Edinstvo in bratstvo", "Jaz ljubim Partizana ker on je moj brat, naj bo Slovenec, Srb ali Hrvat."**

Na ta način v neprestanem ognju borbe, morju skupnega trplenja in krvi, bratstvo in edinstvo naših narodov, prekaljeno je v nezlomljivo moč in zaupanje. Rezoltati zadnjih treh let borbe so ogromni. So zgodovinskega značaja za naš narod. Tri leta domovinske vojne, so začetna točka v življenju Južnih Slovanov. To je postavljeni kamen, fudamentu za ostvaritev želja naših narodov za življenjem, prijateljstvom, enakopravnostjo in neodvisnostjo. Nastal je nov preobrat v življenju. Tvorec tega preobrata je maršal Tito, prvak bratstva in svobode naših narodov, najbolj priljubljen in največji sin Jugoslavije. Več kot polovico Jugoslavije, je osvobojeno. Na osvobojenem ozemlju ostvarja se prvikrat v povesti resnična narodna oblast. Novo življenje, zadobilo je svoj oblik po vzgledu bratov Rusov, kjer je vpeljana resnična demokracija in enakopravnost za vse narode.

Naša slavna vojska je skončala s življenjem preko pol milijona sovražnih vojakov. Naša borba je obenem tudi mednarodnega značaja. Ona kaže pot, katerega bi morali slediti vsi manjši narodi, zasužnjeni po Hitlerju v Evropi. Jugoslavija je središče narodno-osvobodilnega gibanja na Balkanu. Pod vodstvom maršala Tita in naših narodov, razvija se plamen ljudskega upora proti Hitlerjevih morilcev v sosednjih državah; pomagajo in podpirajo odpor patriotov in kažejo pot za osvobojenje vsih zasužnjenih narodov.

Naše žrtve so velike. Fašisti so vničili stotine naših mest in vasi. Oni so obešali, morili ali pa odgnali na prisilno delo v Nemčijo, desetice tisočev mož, žena in otrok. Naši najboljši sinovi od Soče in Timoka do Djevdjelije, prelili so svojo kri na bojnih poljanah.

V najbolj usodapolnimi dnevi naše borbe, mi smo se mogli vzdržati z pomočjo Rdeče Armade in pomočjo besed Stalina, naslovljenim braniteljem sovjetske zemlje ko je dejal: "Vzdržati pomeni zmagati!" Mi smo vzdržali! Krvavi Hitlerjevi vpad proti slovanskih narodov ni uspel, bodo zahvaljeno Rdeči Armadi. Težko ranjena fašistovska zver, je prignana do stene. Rdeča Armada je goni v njeno neizogibno smrt, a se še upira in nadeja rešiti. Tri leta borbe rama ob rami z Rdečo Armado, narodi Jugoslavije so ostvarili nepremagljivo bratsvto in edinstvo z slavnim ruskim narodom velike Sovjetske Unije. In ni take sile na svetu, ki bi mogla razbiti to bratstvo in edinstvo.

Naš veliki pesnik Vladimir Nazor, eden od najbližjih sobojevnikov maršala Tita; v svoji pesmi posvečeni bratstvu in edinstvu slovanskih narodov odgovarja laži fašističnih razbojnikov, kateri so hoteli prenaroditi Hrvate kar čez noč v Gote.

Naj živi borbeno edinstvo slovanskih narodov!

Naj živi zmaga Rdeče Armade in svoboda slovanskih narodov!

Naj živi Narodno-osvobodilna vojska Jugoslavije in njen vrhovni poveljnik maršal Tito!

Naj živi vrhovni poveljnik oboroženih sil Sovjetske Unije maršal Stalin!

Smrt fašizmu! Svoboda narodu!

Tudi v slovenskem primorju tekmuje mladina

(Iz partizanskega časopisa "Mladina" od marca 1944.)

V Brdih je gorelo za 1. februar 74 kresov, na sam praznik pa je bilo v okrožju 43 mitingov. Mladinci so šli v mesta in jih potrosili z listki, tako da je bilo z listki potresenih mnogo postojank, med njimi Gorica, Plave, Čedad, in Tržič (Molfalcone.) V mesecu januarju so mladinci nabrali 5.700 lir, 306 kg. krompirja, 98 kg suhega sadja, 20 kg makaronov, 160 kg koruze in še mnogo drukega.

V pivškem ogrožju je gorelo 54 kresov, letakov pa so razdelili samo v Šentpetru čez 4.000. Za 1. februar je mladina priredila 29 mitingov, vse okrožje je nabralo 5.120 lir, 18 kg masti, 200 kg moke, 15 litrov olja, 30 kg sladkorja, sovražniku pa so zaplenili 5 pušk, revolver in zaboj municije. Še šest let star pionirček se je postavil. Skril se je za grm in počakal Nemca. Ko je švabski vojak prišel, ga je z metlo udaril po glavi, potem pa ušel. Pravzaprav, obadva sta bežala. Vsak na svoj konec.

V Slovenski Istri so zmetali v Trstu in v okolici mladinci več tisoč letakov, nabrali pa so v vsem okrožju med drugim tudi 10.900 lir.

V tolminskem okrožju so nabrali 7.219 lir.

V ajdovškem okrožju je gorelo 35 kresov ob glavni cesti so viseli pribiti letaki, po drogovih so bile obešene zastave. Čez 25.000 letakov so razdelile mladinke, raztrosile so pa 8.500 zastavic. Nabrale so v enem mesecu 2.620 lir, 764 kg krompirja, 62 kg fižola, 347 kg koruzne moke, 50 kg testenin, 32 kg slanine, 61 kg bele moke, 10 kg sladkorja, 7 kg masla, 2 kg piškotov, 19 kg suhega sadja, 257 jajc, 15 litrov žganja, 250 škatlic cigaret, pa še čez 320 raznih zdravil. Organiziranih je bilo 6 mitingov.

V Trstu je mladina organizirala tri listkovne in napisne akcije. Udeležilo se jih je 100 do 200 tovarišev in tovarišic. Prva akcija je bila 1. februarja, druga 11., tretja pa 23. februarja. Pri vsaki teh akcij so mladinske skupine raztrosile po cestah in javnih lokalih čez 20.000 letakov, ki so jih prej same natisnile. Vse stene so bile popisane z našimi parolami, na Piazza del Impero so narisali mladinci nasproti nemškemu uradu poldrugi meter visok znak.

V kraškem okrožju je tov. Zmaga prinesla partizanom iz Trsta mitraljez, ki so ga tam Nemcem zaplenili mladinci.

V goriškem okrožju je tov. Domovina aretirala pol ure od Gorice enega vodilnih gestapovcev, ki je bil za Nemce tako važen, da so zanj ponujali 50 zaprtih v zameno. Tov. Domovini, sedemnajstletni junakinji, pa so zažgali potem dom.

Mladi borci brigade Janka Premrla — Vojka, so vrdrli v idrljski živosrebrni rudnik, ki je največji v vsej Ezropi, in klub zelo močnim memškim stražam razstrelili vse črpalke, da je začela vdirati voda v rove. Čez nekaj dni so ponovno vdrli v rudnik in uničili elektrarno, tako da je bila tudi poslednja rezervna črpalka uničena. Rudnik je ves poplavljen in neuporaben za dalj časa. Akcije se je udeležil tudi brigadni sekretar SKOJ-a

Pri napadu na nemško-fašistično kolono med Riehmbergom in Komnom, kjer je bilo do poslednjega iztrebljenih preko 130 sovražnikov, se je izkazal tov. Ivo, sekretar SKOJ-a v Južno-primorskem odredu, ki je z ognjem iz mitraljeza zaustavil sovražnikovo blindo.

Trideset delavskih kandidatov v Alberti

Edmonton, Alta. — Delavska Progresivna Stranka, je imenovala 30 delavskih kandidatov v volilnih okrožjih za provincijo Alberto. Za volivno okrožje Calgary, kandidirajo **Lionel Edwards, Gordon Wray in Patrick Lenihan. Edmonton, J. A. McPharson, Jan Lakeman, Alex Herd, Wm. Halina in Grace Mudrock.**

Delavci v teh okrožjih na dan volitev 8 avgusta, predno bodo odali svoj glas, naj prav dobro premislijo. Kajti od volivcev bo vsaj delno odvisno kakšna naj bo bodoča vlada, ali bo delala v prid narodnih interesov, posebno delavcev in delavk. Delavski kandidati, kateri prihajajo iz delavskih vrst, bodo za gotovo odločno na strani narodnih interesov, na strani narodnega napredka in progresa.

Delavci odajte svoj glas za delavske kandidate!

Prva Konferenca Primorske Mladine

(Iz partizanskega lista "Mladina," Glasilo Zveze slovenske mladine iz marca 1944.)

Nemška kolona, ki je vdrla na naše osvobojeno ozemlje, se je morala umakniti. In tik za Nemci smo se pričeli v kraju shajati mi. Se je takoj poznalo. Prej je bilo vse prebivalstvo preplašeno, po kraju si slišal samo surovo kričanje fašističnih banditov. Zdaj pa je vse svečano. Vsi gledajo s ponosom na slovensko mladino, vsak kotiček odmeva od naše vesele pesmi, od naših klicev in smeha. Nekje v bližini se krohotajo brzostrelke in mitraljezi. Naši plačujejo Švabom račune. Na svobodni slovenski zemlji pa se je v prvih večernih urah pričela naša prva konferenca.

Iz vse Primorske so prišli delegati. Iz okrožij so prišli. Svoje predstavnike sta poslala tudi Trst in Gorica. Pa borci iz naših junaških brigad, iz Gradnikove, Gregorčičeve, Vojkove, Prešernove, Soške, Kosavelove. . . Pa še iz odredov. Še italijanska mladina je prišla med nas. Mladi, zagoreli borci iz italijanskega partizanskega batalijona, pa predstavnik italijanske mladine iz Trsta. Z Gorenjske so prišli naši tovariši, pa še kopica gostov. Nič čudnega, če je potem v lepo okrašeni dvorani kar zagrmelo, kadar je kdo omenil tovariša maršala Tita, našo herojsko vojsko, našo narodno oblast, slavno Komunistično Partijo in njen Centralni Komitet. Pa maršala Stalina, Rdečo Armado, naše zaveznike. Kairski begunci bi se brez dvoma slabo počutili tu. Saj je mladina precej temeljito dala duška sovraštvu, ki ga čuti do vseh proti-narodnih izdajalcev, do begunskih ministrov, do Mihajloviča in Rupnika. Tudi na Petra niso pozabili.

Pričeli smo. V imenu primorske mladine je otvoril konferenco tov. Jože Smole. Zatem je v imenu GO ZSM in PK SKOJ-a za Slovenijo pozdravil navroče tov. Matija Vošnjak. Za IX korpus je govoril tov. Vlado Babič, namesnik komisarja korpusa. Tovarišica Ančka iz Pokrajinskega Odbora SPZZ nas je pozdravila, nato pa še tov. France Kavčic, sekretar Oblastnega Komiteta SKOJ-a za Gorenjsko v imenu gorenjske mladine. Govorili so pretstavniki borcev, delegati Trsta in Gorice, italijanski partizani in mladi italijanski protifašisti iz Trsta. Pa seveda še naš Julček v imenu naših najmlajših članov naših pionirjev. Kar z brzostrelko in pištolo je prišel na oder. Seveda, vse je bilo leseno. Govoril je pa tako brez strahu, da bi kmalu lahko leseno orožje zamenjal za pravo.

Po pozdravih se je začel delavni del konference. Izpregovorila je tovarišica Fanika Marušič, sekretarka Oblastnega Odbora ZSM za Primorsko. V svojem poročilu je pokazala razvoj in delo mladinske organizacije na Primorskem in delež, ki ga ima primorska mladina v boju in pri graditvi naše narodne oblasti Naštela je nekaj primerov, kako je primorska mladina izpolnjevala svojo dolžnost. Eden največjih uspehov je brez dvoma nabiralna akcija za zavoje, pri kateri je delala ZSM in SPZZ skupaj čez dvajsettisoč zavojev za naše borce. Poročilo tov. Fanike so dopolnili delegati v živahni diskusiji, ki je trajala skoro tri ure. Pripovedovali so, kako se bore proti sovražniku, naštevali so celo vrsto brezprimernih junaštev iz vojske in s terena. Govorili so o borbi, ki je bije slovenski narod po vsem našem Primorju od Benečije pa do Trsta in Gorice. Italijanski predstavniki so govorili o svojem občudovanju naše narodno osvobodilne borbe, poudarjali so svojo trdno odločnost, da se skupno z nami bore proti istemu sovražniku, proti hitlerjevskim banditom in proti njihovim izdajalskim pomočnikom, fašistom in domobrancem.

Po dolgi diskusiji je podal politični referat sekretar PK SKOJ-a Slovenijo tov, Matija Vošnjak. Govoril je o razvoju naše narodno osvobodilne borbe, o težki poti od skromnih pričetkov pa do izgraditve narodne oblasti in Narodno Osvobodilne Vojske. Pokazal je, da je danes fašizem pred neizbežnim zlomom, da je trdnost zavezniškega bloka tisto orožje, pred katerim bo moral kloniti fašizem. Nakazal je mladini naloge, ki jih mora na vsak način izvršiti. Prva naloga je, sodelovati pri utrjevanju narodne oblasti in krepiti vojsko. Da se res vsa mladina vključi v graditev narodne oblasti, zato bo organizacija ZSM dobila bolj uspešno organizacijsko obliko. Mobilizacija se mora brezpogojno izvesti do konca in naša naloga je, da ne pomagamo samo pri mobilizaciji vojnih obveznikov, pač pa da storimo še več. Izvršiti moramo sklep I. Kongresa ZSM, da nadomeste tovarišice na terenu tovariše aktiviste, in da je treba izvesti kampanjo za prostovoljen vstop manj kot sedemnajstletnih tovarišev v NOV, če so sposobni za vojaško službo.

Sledila je diskusija. O Trstu in Gorici smo govorili, ki sta naša in samo naša. O naših zaveznikih, o naši herojski borbi. Pa o tem, da mora biti naša borba v bodoče še bolj odločna še bolj neizprosna. V vprašanju mobilizacije smo si vsi edini, vsi vemo, da je dolžnost vsakega Slovenca se boriti za svobodo. Bogdan je sekretar ZSM na Krasu. Zdaj je ves srečen. "Kar naj mi še kdo reče, da sem na terenu bolj potreben! Takoj jutri grem v vojsko!" In o tistih govore, ki še sedemnajst let nimajo. Saj so prav tako lahko sijajni borci, kot je dokazal hrabri Janko Kutin v borbah v

(Nadaljevanje na 3 str.)

Pisma zastopnikov in naročnikov

Vancouver — Cenjeno uredništvo: Prilagam denarno nakaznico v znesku $39.-00 za 13 ponovnih naročnin. Priloženo je tudi nekoliko sprememb naslovov in prosim da jih spremenite čimprej.

Frank Sodec.

Port Arthur — Cenjeni: Priloženo vam pošiljam sedem ponovnih naročnin in v to svrho polagam denarno nakznico za $21.00.

Vera Marohnič.

Port Arthur — Cenjeno uredništvo: Prilagam denarno nakaznico v znesku $7.00 na račun ponovne in enoletne nove naročnine, ter en dolar za tiskovni sklad, ki ga je priložil novi naročnik Joe Levstek.

Naj tu omenim še to, da sem jaz po narodnosti Hrvat, kar seveda ni oviralo mene pa tudi novega naročnika za Edinost, da nekaj storiva v ta namen. Drugi so skušali ga naročiti na list, pa jim ni uspelo v zadnji dve leti, zato se mu tudi obenem najlejše zahvalim ter upam da bo zadovoljen z listom.

J. Žagar.

Creighton Mine — Upravništvo Edinosti: Priloženo vam pošiljam mony order za tri dolarja na račun moje nadaljne naročnine na list.

S pozdravom.

T. Kramarič.

Cranbrook — Pošiljam dva dolarja na račun ponovitve moje naročnine na list, ter vas prosim da spremenite moj naslov.

Matt Žagar.

Windsor — Priloženo pismu prilagam denarni znesek $6.00 za ponovitev dve naročnini.

L. Zdravje.

Jordan, Ont. — Cenjeno Upravništvo Edinosti: Prilagam denarno nakaznico v znesku devet dolarjev za tri celo-letne ponovitve.

Tukaj smo precej zaposleni na farmah sedaj in nimam večje priložnosti za obiskati naročnike. Zato bi priporočal da tudi sami se potrudijo bodisi poslati ali mi pa ob priložnosti izročiti denarni znesek za ponovitev potekle naročnine. Z tem bomo prihranili dela tako pri listu, kakor tudi zastopnikom.

Iskrene pozdrave,

John Kump.

DOBER USPEH PIKNIKA V SUDBURY

Sudbury — Tukajšni odsek Zveze K. Slovencev, je priredil piknik dne 16 julija, kateri se je prav dobro obnesel če vpoštevamo, da je bil prirejen na hitro, namreč za teden dni. Največja zasluga gre Joe Slovenc-u, kateri je zbral vse potrebno in pripravil za lačne in žejne vsega dovolj.

V nedeljo zjutraj na sam dan piknika, vremenjak se je kislo držal. Izgledalo je da bo dež, prišla pa je severna burja, razpršila nakupičene oblake in posijalo je prav lepo poletno solnce.

Člani in članice, ki so bili zaposleni na pikniku, so šli za času, tako tudi Mrs. Lesar Mislil sem da jo ukanem, pa ni šlo. Ko sem prispel na mesto, je že čakala da pripne znak. Kakopak nihče ni mogel uiti. Takoj mi je prišla misel v glavo, da bi bila precej dobra ostrostrelka med partizani. Na vhodu je nabrala $29.00. Joe Slovenec nam je pa takoj, dodelil dolžnosti, kdo bo kaj delal. Joe Salmič, je bil zaposlen z prodajanjem tikcev, Joe Gorše, se je učil za mesarja, Joe Lesar in F. Zaic, sta bila pa v kotu. Saj vesti kaj mislim, tam kjer se je hranil požirek. Kar je bilo treba prinesti, se je vsak lahko zanesel na Joe Šušteršiča in John Bosnar. Mrs. Ruparčič me nekako pokliče in pravi, da ima jugoslovanske zastave z petokrako na beli progi. Poklicali smo Stelo Gorše. Ta se je podala takoj na delo. Vsaka zastava je stala le 50 centov, prodala jih je pa za skupaj $41.00. Topot je res bila prvikrat zastava z petokrako v naši sredini, kot simbol Narodne Osvobodilne vojske Jugoslavije.

Na pikniku so bili tudi različni Slovani. Vdeležilo se je veliko število družin iz Sudbury, Creighton in Garson-a. Poleg tega seveda tudi "fantje" smo se vdeležili v dobrem številu in zastopali naš red. Peli smo narodne pesmi Sudburski možje in fantje. Tudi drugi so se nam pridružili. V tako prijazni družbi, je bilo pa res lepo videti naše narodne zastavice, ki so krasile naš narodni pomen. Ko so tako ljudje prihajali, so se iznenadno tudi vprašali rekoč: Kje pa ste dobili partizanske zvezde? Tako so se na hitro razprodajale med vdeleževci, za kar gre seveda zahvala Steli.

Kako pa naj zamislimo piknik, brez godca? Seveda naš "Kazi" bi bil skoraj največ pogrešan radi razne melodije, ki jo zna izvajati na harmoniko z spremljanjem violine, ki jo zopet igra njegova hčerka. Imenitno in posebej hvala!

Hkrati rečeno piknik se je precej dobro obnesel. Prav lepa vdeležba, tudi dobiček je primeren in namenjen za pomoč narodom Jugoslavije. Vsi so bili veseli in se zadovoljni razšli vsak na svoj dom. Odbor se tem potom prav lepo zahvali tako vdeležencem, kakor tudi vsim drugim, ki so delali na pikniku in drugače pomagali za dober uspeh. Posebno se zahvalimo voznikom, John Žičkarju, ki je skrbno prevažal vse kar je bilo treba. Naj omenim Mrs. Any Jeanava soproga, po narodnosti Ukrajinska, a se zelo zanima za Narodno Osvobodilno armado v Jugoslaviji, namreč bolj, kot marsikatera pristna bodisi Slovenka, Hrvatica ali pa Srpkinja. Hvala Any! Hvala našim sobratom Hrvatom in Srbom za vdeležbo.

Za pripomniti mi je, ker sem bil izvoljen zastopnikom lista Edinosti na minuli seji odseka Zveze, naprošam vse naročnike kateremu je potekla naročnina in želi ponoviti, da se zglasi pri meni, ali pa obvesti da pridem do njega. Upam rojaki da mi boste šli na roko, ter z tem omogočili pri pobiranju poteklih naročnin, da bo naša naselbina res prva tudi v tej zadevi. Če pa kdo želi sam poslati. lahko tudi to stori naravnost na Upravništvo lista. Vnaprej vam se zahvaljujem za naklonjenost!

Frank Zaic
361 Bessie St., Sudbury.

Johny Kosmrl ranjen

Toronto — Njegova mati, Margareta Kosmrl, je bila te dni obveščena od ministerstva za narodno obrambo, da je njen sin Johny Kosmrl, ranjen dne 17 julija v Franciji. Obvestilo pa ne pove podrobnejše kako težka je rana.

Medtem, ker se nahaja pri ambulančnih odelkih njegov brat Louis Kosmrl, ko je zvedel da je Johny ranjen, ga je takoj obiskal in o tem pisal svoji sestri Mary Kosmrl. Namreč v pismu pravi, da je obiskal Johny-ja, kateri je ranjen in da so mu radi izgube krvi pomagali s Plasma (transfuzijo krvi). Srečen je, da ni bil zadet v prsi ali pa želodec, piše njegov brat Louis.

Za upati je, da njegova rana ni pretežke narave in da bo okreval čimprej! To so naše želje in tudi želje njegove mame, sester, svaka in drugih njegovih prijateljev in znancev.

Širite čitajte in postanite naročnikom Edinosti

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

Iz upravnega urada SANSa so bila na vse podružnice odposlana naznanila o **prvi konvenciji SANSa,** ki se bo vršila v Clevelandu 2. in 3. septembra, ter poziv za volitev delegatov in namestnikov. Izvzete so le podružnice, ki so do 30. junija prispevale manj kot $50 v SANSovo blagajno, a tem je dana prilika do 1. avgusta, da dosežejo svojo kvoto in postanejo upravičene do delegata.

Podružnične tajnike prosimo, da takoj po izvolitvi delegata sporočijo rezultat v naš urad na zadevni listini, ki je tudi bila poslana z naznanilom.

Na podlagi načrta za reprezentacijo, ki ga je odobrila eksekutiva SANSa na svoji seji 1. julija, bi bile podružnice upravičene do 104 delegatov, nevčlanjene, a prispevajoče organizacije pa do 14. skupaj 118 delegatov. Poleg teh imajo pravico do zastopstva na konvenciji **člani eksekutive,** katera sedaj šteje 10 članov, ter 40 članov **širšega odbora.** Skupno število delegatov in odbornikov je 168, toda domneva se, da bo konvencija štela manj članov, ker nekatere podružnice ne bodo poslale delegatov.

Primorsko vprašanje

O tem nadvse važnem vprašanju se je zopet pričelo pisati v javnosti — **v slovenskih** listih. Iz SANSovega urada bi se o tem problemu lahko razpostalo mnogo, mnogo gradiva, toda kaj bi zaleglo? Zavedati se je treba, da o vprašanju slovensko-italijanskih meja SANS ne išče mnenja med našimi rojaki v Ameriki. Če bi mi imeli odločati, bi to bila "zaključena točka" SANSovega programa. Če zadevnega vprašanja ne boste mogli rešiti vladi Nove Jugoslavije in Italije brez zunanjih mešetarjev, tedaj bo ostalo problem mirovne konference. Mi lahko natisnemo na tisoče kolon gradiva v slovenščini, pa bi manj zaleglo kot en dober članek v angleščini, razmnožen med ljudi, ki bodo vplivni pri končnem odločanju o solnčni Goriški, Trstu in Istri, ali ki bodo imeli odločilno besedo. Vsled tega mi ne vidimo vzroka, čemu nekateri "dopisnikarji" dražijo našo javnost in podtikujejo SANSu, da o tem velikem vprašanju ničesar konkretnega ne ukrene.

Kdo je zasledoval SANSovo delovanje v preteklih 18 mesecih, bo lahko ugotovil, da smo storili vse, da so bile želje slovenskih Amerikancev o primorskem vpražanju sporočene odgovornim organom ameriške vlade, kakor tudi predstavnikom Velike Britanije, Sovjetske Zveze in Čehoslovaške. SANS je založil brošuro **The Problem of Trieste** in jo razposlal na vse važne osebe v ameriški politiki. Nekaj sto izvodov je bilo razposlanih tudi izven Združenih držav.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev (ZOJSA) je dal natisniti na tisoče izvodov pamfleta **The Battle for the Balkans,** kar je ime zelo važne diskusije pod pokroviteljstvom mesečnika FREE WORLD, vršeče se meseca septembra 1943 v New Yorku. Za Slovence in Jugoslovane sploh je važen tisti del razprave, ki se tiče jugoslovanskih pokrajin pod Italijo. Jugoslovanske interese so zastopali **Louis Adamič, Sava Kosanovič** in **Bogdan Radica,** za Italijo pa se je potegoval profesor **Gaetano Salvamini.**

Antifašistično vječe narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ) je na svojem zasedanju meseca novembra 1943 z uradnim odlokom priključil slovensko in hrvaško Primorje, Gorico, Trts in Istro k **novi** Jugoslaviji, meseca februarja 1944 pa je bil razpuščen Slovenski narodni svet za Primorje in vse slovensko Primorje s Trstom in Gorico **je bilo uradno priključeno Združeni Sloveniji.**

To se je zgodilo na drugem zasedanju **Slovenskega narodnega osvobodilnega sveta** (SNOS) dne 19. in 20 februarja t. l., ko se je število poslancev v slovenskem parlamentu zvišalo s 120 na 180 in je bil pisatelj **France Bevk** izvoljen v predsedstvo SNOSa. Slovenska vlada danes že upravlja vse osvobojene kraje našega Primorja, odprla je že nad 300 **slovenskih** šol, tiska knjige časopise in revije v **slovenščini,** odpira **slovenske** cerkve — skratka opravlja vsa uradna administrativna dela kakor v drugih krajih Slovenije. SNOS in AVNOJ torej uradno priznavata vse jugoslovanske pokrajine pod Italijo za **del Jugoslavije.** Salvemini je dejal v preje omenjenem "Round Tablu", da je vprašanje meja med Jugoslavijo in Italijo odprla "vojna".

SANS smatra za važnejše še bolj seznaniti **ameriško** javnost o važnosti in pomenu Primorja in Trsta za Slovenijo, Jugoslavijo in celo centralno Evropo ter neovrgljivo dejstvo, da spada Trst z zaledjem vred Slovencem in Jugoslaviji. V ta namen je sedaj v tisku pamflet z naslovom "The Italo-Yugoslav Frontier". Članke sta spisala Ivor Thomas, M. P., in Mate Vučetič, uvod pa Louis Adamič. Tega pamfleta ne bomo širili med slovenskimi Amerikanci, pač pa bo razposlan državnim uradnikom, senatorjem, kongresnikom, kolumnistom, komentatorjem itd. tam, kjer bo lahko nekaj koristil. Čemu bi sami sebi pripovedovali, kaj nam je na srcu!

Že nekolikokrat smo opazili v naših listih trditev gotovih dopisnikarjev, da je "Trst odprto vprašanje". (Zapisnik konference Prosvetne Matice; "Pismo iz New Yorka" v Enakopravnosti.) Trdi se, da je SANSov častni predsednik Louis Adamič tako govoril tekom "Round Table" diskuzije. Mi smatramo, da se Adamiču dela krivica, ako se mu podtikuje ta izjava brez drugega pojasnila.

Znano je že, da je za ITALIJANE — od najhujših fašistov do največjih libiralcev — vprašanje meja med Italijo in Jugoslavijo ZAPRTO VPRAŠANJE. Italijani o tem sploh razpravljati niso hoteli. Tekom omenjene razprave pa je profesor Salvemini priznal, da je to vprašanje zopet odprto in dasiravno se on strinja s tako zvano Wilsonovo črto, ki dela mejo med Italijo in Jugoslavijo in prisoja Gorico, Trst in zapadno Istro Italiji, je priporočal: **"If Italijans and Yugoslavs were wise enogh they would settle this matter among themselves and then go before the representatives of the great powers and tell them to mind ther own business. All other local problems between neighboring countries in Europe should be similarly solved . . ."**

Adamič je nato dejal: **"I am profoundly grateful to Professor Salvemini for going so far as to say he would be willing to open the entire question. That is further than any spoksman of Italian interests had gone."**

Ko je ob zaključku razprave predsedovatelj **Louis Dolivet** ugotovil, da je med drugim bilo ugotovljeno, da se morajo državam vrniti pokrajine, ki jih je osišče osvojilo, je Adamič dejal sledeče: **I want to congratulate you** (Dolivet) **on the splendid way you have summarized the discussion. I should also like you to note that Mr. Salvemini and I feel that the problem of the proper boundary line between Italy and Yugoslavia is thrown open to discussion."**

Če so smatrali Italijani Trst za "zaprto vprašanje", tedaj ga je bilo treba **odprti. Izjava** Louisa Adamiča, **da je sedaj vprašanje pravilnih mej med Italijo in Jugoslavijo odprto za razpravo** (mednarodno razpravo), je pač bilo na mestu. Če je vprašanje "zaprto", čemu sploh razpravljati o njem?

Mirko G. Kuhel,
izvršni tajnik.

Razno iz Windsorja

Na izredni seji ZKS v Windsorju dne 9 t. m. sta bila izvoljena br. Marko Ferderber in br. Rudolf Schmaltz kod delegata za Konvencijo ZKS v Toronto.

Na isti seji je bil izvoljen tudi novi blagajnik br. Tone Ajnik,bivši blagajnik Joe Bernik (Pepe) se bo pa preselil na svoj novi dom v Detroit. Vsi upamo da nam bo Pepe ostal v dobrem spominu, ker nam je bil tudi pri naši Zvezi zvesti član, vreden blagajnik, marljiv in požrtvovalni delavec pri vsih naših prireditvah. Vsi mi upamo da bo on tem potom nadaljeval tudi pri Amerikanskih Slovencih v Detroitu.

— Družina Smole je dobila objasnilo od vojaških oblasti da je njih sin Joe Smole ml. pogrešan od 11 junija na evropskem bojišču. Oba oče in sin sta člana naše Zveze v Windsorju.

— Zveza Kanadskih Slovencev in bratske Zveze Hrvatov in Srbov so priredili skupni piknik v nedeljo dne 16 julija, piknik je bil vrlo dobro obiskan, materijalni in moralni uspeh naših treh Zvez nam obljubuje še večjo skupnost in še več sloge. Na pikniku je bil gl. govornik Srb, Črnogorec, Nikola Kovačevič (Stari) iz Toronta.

— Dne 14 julija je bil tukaj v Lanpseary Parku javni shod, na shodu je govoril Fred Rosse iz Montreala. Kod član LPP (Delavske Napredne Stranke) in član parlamenta v ottawi je imel temo govora "kakšno vlado" naj izvolimo v prihodnjih volitvah. V govoru se je dotaknil tudi partizanske armade, maršala Tita, Ribarja in Tim Backa, pa tudi više in sedanje zavirače naprednosti v Evropi, tukaj v Ontario in v drugih pokrajinah Kanade.

Kakšno vlado nam treba je omenil naj se celi svet ogleda na narod v Jugoslaviji, kakšno vlado imajo tam in kakšno vlado želi narod v Italiji, v Grčiji in v drugih državah.

— Canadian Motor Lampe tovarna v Windsorju je zaprla svoja vrata delavcem in delavkam, vzrok je da te vrste patronov za vojaštvo katere so izdelavali niso več potrebni za sedanjo vojsko. Skoraj 1200 delavcev in delavk je stem prizadeto, katere pa zdaj silijo na delo v druga mesta ali pa na farme.

— Deset tisoč in 70 dolarjev je bilo zbranega za dva dni tukaj v Windsorju, kar je vse odposlano v Toronto na gl. urad za prvo pomoč partizanski armadi pod vodstvom maršala Tita. Slovenski rodoljubi v Windsoru so že darovali 720 dolarjev, kar pa ni še vse, še nekaj je ostalo na rokah, še imamo precej obljubljenega, kar vse pride v spominsko knigo, katere bodo tudi razdeljene med slovenske partizane in slovenske partizanke. Vse drugo so v tem kratkem času zbrali bratje Hrvati in Srbi iz Windsora.

— V Windsoru je bil po opravkih in na obisku pri sorodnikih Joe Rauch iz Kirkland Lake, Mrs. Zidar iz Vald'ora se pa še zmiraj nahaja pri svojih znancih in prijateljih v Detroitu.

— Br. Joe Petric in njegova družina iz Toronte so tudi obiskali tukaj svoje znance in prijatelje in neke društvene odbornike. Kod gl. blagajnik pri uradu Kanadskih Južnih Slovanov v Toronti se je vdeležil tudi odborske seje te organizacije v našem mestu, kjer se je sam prepričal v radodarnost slovenskih, hrvatskih in srbskih rodoljubov v Windsorju, za pomoč trpečemu narodu v Jugoslaviji.

K vsemu temu za pripomniti je, da so zlasti prihodnje volitve velikega pomena in je treba delati na tem, da bodo izvoljeni resnični narodni poslenci v novi kanadski vladi. Poleg tega pa delati na zbiranju čimvečje pomoči v materijalnih ozirih narodom Jugoslavije, kakor tudi v narodno političnem smislu, da bodo res vživali plodove svoje krvave borbe.

L. Zdravje.

Naša Partizanska Pesem

(Iz partizanskega tiska "Naša beseda" izdala Kulturna Skupina X. Ljubljanske udarne Brigade 1. 1944.)

Napisal Rado Simoniti:

"Nam pesem živeti,
boriti se pomaga!"

Rodila se je v naših svobodnih gozdovih, v naših svobodnih planinah, rodila se je v borbah slovenskega naroda proti tujcu. Zato je ta pesem svobodna kot naši gozdovi, priprosta kot spev naših pastirjev, čista in lepa kot so naše bele kmečke hišice s soncem obsjane, s tihimi okenci, s slapovi rdečih nagelnov in rožmarina. V njih je življenje, v njih je moč!

Ob ognju so se prvič zbrali partizani. Okoli njih tema in mir. . . V srcu vera — v srcu tudi dvom.

"Kako in kam?"

Nihče ni spregovoril, vedel pa je vsak: "Vsi isto mislimo."

Proč od ognja, na hrbtu leže z rokami pod glavo je gledal v krošnje dreves. S prav tihim glasom, kot bi se bal, da gozda ne zbudi, je zapel:

"Gozdič je že zelen
gozdič je razcveten. . ."

In glej! Kot da drevesa pojo, trave pojo, mah in vse. Vse je lepo, vse kar je dihalo. vse kar je hrepenelo in vsi, ki jih je v srcu bolelo. . .

Vtrnila se je zvezda. Tih vzdih. . . Ta vzdih je sprožil novo pesem hrepenenja, srce je govorilo, duša je pela. Rodile so se nove pesmi o deklicah, ki čakajo na njih o borbah in junaštvih, govorila so v tistem jeziku in s tistimi pesmimi, ki jih je naša zemlja rodila.

Glej, tihi gozd je zaživel; kot nevidne žice je sprejemal pesem tisočih src in tisočih življenj, ki se enako bore za svoje varovance je naučil novih pesmi, pesmi step in gozdov, pesmi milijonov, ki so nam bratje. Njihove svobodne pesmi so zazvenele v naših dušah. Njihovo trpljenje je postalo naše trpljenje, njihovo veselje — naše veselje, jokali smo z njimi, vriskali z njimi.

Hej! Kdo bo to pesem ustavil, kdo nam bo našo pesem vzel? — Nihče!

Zapirali so nas — naša pesem je govorila o srcu!

Iz domovine so nas gnali — naša pesem je pala o naših svobodnih gozdovih!

Streljali so v nas — naša pesem, ki je izrasla iz krvi, je vzcvetela v rožo svobode!

Hej! Kdo nam bo to pesem vzel? Kdo?

Če slavcu iztakneš oči — pel bo naprej — pesmi mu nisi vzel!

Če školjko zarežeš v živo — rodila bo biser, ki bo kot sonce zažarel tudi v najglobljih teminah ječ, ker sonce sveti naprej!

V pomladnem jutru je v kmečki hiši umiral . . . Iz sušene ustnice so nemo prosile vode. Odhajal je v neznano, počasi, kot da ne more pustiti sonca in mladega življenja. . . Zunaj so odmevali koraki naših borcev pripravljenih na vse.

"Hej, brigade, pojdite,
prek zemlje pohitite
tja do zadnjih slovenskih bregov. ."

Peli so . . .

Ranjenc je odprl oči, izsušene ustnice su zatrepetale, še v smrtnem boju so se nasmejale . . . Videl je novo zarjo, videl je sonce svobode, ki vstaja, videl je:

"Skozi grom in viharje
stopajo v nove zarje,
v novi dan, ki pred njimi zori!
Hej, takrat s plamenečim
bodo nageljnom rdečim
spet privriskali v naše vasi!"

In vedel je, zakaj je dal svoje mlado življenje!

Kdo je ujel ta blesk oči, kdor je videl ta nasmeh, ta ve, zakaj umirajo s pesmijo na ustnicah, ta ve, kaj je naša pesem.

Hej! Kdo nam bo to pesem vzel? Kdo? —Nihče!

ZOJSA.

Prva Konferenca Primorske Mladine

(Iz 2 strani)

Benečiji, kjer je rešil mitraljez, čeprav je šele trinajst let star. In da so res predani, nam dokazuje primer štirinajstletnega Marijana Stoke s Krasa, ki so ga Nemci na vse načine mučili pa ni hotel ničesar povedati. Raje je junaško padel, raje se je pustil obesiti, kot da bi izpregovoril.

Tovariš Lado Pohar, sekretar Oblastnega Komiteta SKOJ-a za Primorsko, je v svojem organizacijskem referatu prikazal, kako bomo na terenu izvedli prilagoditev ZSM novim razmeram, kako bomo sodelovali pri vseh vprašanjih slovenskega naroda, kako bomo sodelovali v novi narodni oblasti. Diskusija je razčistila še nekaj nejasnosti, zatem pa je bila podeljena zastavica Kraškemu okrožju, ki je v tekmovanju med primorskimi okrožji doseglo najlepše uspehe. Dve prehodni zastavici sta sedaj na Krasu, v neposrednem zaledju Trsta. Ona, ki jo je okrožju ob zaključku svojega drugega tekmovanja na zborovanju 20. februarja dal Glavni Odbor ZSM, in ta nova, ki so jo Kraševci prejeli za uspehe v primorskem tekmovanju. Vse kraške mladinske so odločene, da dajo vse sile za to, da bi obdržale obe zastavici, mladina vse ostale Slovenije pa se trudi, da bi sebi priborila to najvišje priznanje. V tem, da je mladina okrog Trsta tako požrtvovalna, da čuva kar dve takšni zastavici, v tem vidimo spet eno jamstvo več, da bo Trst za vselej naš.

Potem pa je primorska mladina volila svoje predstavništvo, svoj Oblastni Odbor, ki ima štirideset članov. Kako ponosen je bil na izvolitev in navdušeno pritrjevanje pionirček Jule. Kdaj prej so že bili predstavniki Trsta in Gorice izvoljeni v predstavništvo slovenske mladine? In ali ni dokaz zdravega pogleda na svet, da voli mladina v svoje predstavništvo tudi predstavnika svojih tovarišev, italijanskih partizanov, ki se v naši vojski bore proti istemu sovražniku. Potem pa smo volili še tajništvo, ki bo vodilo vse delo naše ZSM na Primorskem. Soglasno so bili izvoljeni predsednik Danilo Cek s Krasa, sekretarka Fanika Marušič, Lado Pohar-Damjan ter Zofka, ki je doslej vodila mladinsko delo v Gorici.

Še resolucije in pozdrave smo sprejeli, potem smo pa zaključili. Še enkrat je močno zadonela v dvorani naša pesem, zgodnjem jutru jo je skozi odprta okna odnašal veter preko gričev proti Trstu, proti Gorici, proti Vipavi. Sonce se je upiralo v zelena pobočja tako toplo je že sijalo na naše slovensko Primorje. Razhajali so se. Nekdo je povedal, da so spet Nemci vdrli iz svoje postojanke. Pa je rekel Sine: "Kar naj! Bodo spet spoznali iz na! Bodo spet spoznali, da so naša dejanja še precej bolj zgovorna kot naše besede"!

Za pomoč staremu kraju

Sudbury — Še leta 1937 je bila vstanovljena takoimenovana "Canadian Slovenian Welfare Assosiacija" v tukajšnem mestu in njeni vstanovitelji so bili, Albin Žaren, John Bosnar, Louis Račič in John Kosmrl. V najem so vzeli prostor od INCO, da se bodo Slovenci in Slovenke skupaj zbirali na piknik. Tako je res bilo.

Prvi piknik je bil dne 19 julija 1942, kjer smo zbrali čistega dobička $111.52, potem drugi 1 julija 1943, pri F. V. Steklasovi farmi, katerega dobiček je znašal $28.52. Toda podpisani sem bil kot tretje kolo, namreč da sem prodajal cigarete, čokolado in pa sladoled. Zraven tega so se slišali prigovori, da sem ženske in otroke pretrigal z sladoledom. Zato so tudi godrnjala nad menoj, ker da sem premalo dajal sladoleda za nikel. Pa naj bo že kakor hoče od pokojnega "Welfere" smo poklonili za pomoč staremu kraju $117.74, Victory Loan $200.00. Skupna vsota dozdaj nabranega in naložena na banko znaša $406.43, vojni bond $200.00, kar skupaj znaša $606.43.

Torej hvala dekletom in vsim drugim, ki so pomagali pri tej vsoti bodisi denarno ali pa z delom. Enako pa hvala tudi tistim Slovencem, ki pravijo, da nimajo kaj pomagati za stari kraj. Mar so pozabili na svoje sošolce in sosede? Tukaj jih je seveda, kateri bi si radi delali bedaka iz mene, ker da zmiraj tikete prodajam ali pa petljam. Ko me vidijo pa pravijo — poglejga "petlerja." da bom denar zapravil, zapil ali pa delnice kupil. Toda kdor me pozna, nisem tako nevaren. Seveda tisti, kateri se boji tudi svoje sence ko je potrebno dati nekaj v dober namen, bo imel vedno polno izgovora.

Imena darovalcev za pomoč staremu kraju so kot sledi: Joe Slovenec $13.00, John Kambič $10.00. Po sedem dolarjev, John Kosmrl, F. Tršelič in T. Kosmrl. John Bosnar $6.00, pet dolarjev, Tony Strumbel, Frank Marold. Matija Zajc $4.99, po tri dolarjev, F. Curhalek, J. Mihelič in K Fojs. Po dva dolarja, T. Grm, J. Golubič, V. Jakopin, J. Kosmrl, J. Kofalt, J. Lukežič, L. Leskovec, T. Muc, K. Nagel P. Pavlenič, L. Račič, L. Ruparčič. L. Skočir, J. Starešinič, J. Bratanič, T. Smrke, J. Stariha, I, Višček, F. Zaic, J. Žiškar, J. Kramar, F. Dim, J. Cerovšek, F. Zagar, J. Lesar, J. Grdina, F. Rogel, J. Nemanič. Po $1.50 Any Smrke. Po en dolar: A. Ruparčič, J. Nagode, A. Fleming, M. Kosmrl, J. Kosmrl, J. Jurca, L. Bartol, J. Nosan, J. Gorše, J. Težak, P. Tomac, F. Somrak, F. Cvar, M. Frkul, F. Kužnik, S. Kravcar. Po 50 centov T. Plut in 25 csntov T. Košišek.

Vsem darovalcem najlepša hvala!

Joe Slovenec, blg.

Vrednosten primer družine Cvar

Windsor — Po naši naselbini se je raznesla zelo vesela novica, ki je še bolj okrepčala sočustvovanje vseh do naših trpečih in borbenih bratov ter sester v stari domovini. Namreč priseljenci južnoslovanskega porekla so za dva dni zbrali denarno vsoto $12.000.00 za pomoč našim bratom in sestram v starem kraju. Naj vsled tega navedem vrednosten primer globokega sočutja napram njim med našimi ljudmi.

Tukaj živita, menda najstarejša družina Frank in Johana Cvar. Oba sta že čez 70 in sta bila rojena v Ribnici na Dolenjskom. Po prvi svetovni vojni sta prišla v to deželo, kakor tudi mnogo drugih, za svobodnejšim življenjem, kakor ga je nudila jima rojstna domovina vsled protinarodnih in izkoriščevalnih režimov. Gospodarska kriza, ki je zavladala v zgodnjih 1930-tih, je kajpak pognala omenjena živeti na relifnih miloščinah. Izkusila sta v svojem življenju marsikaj dobrega toda največ pa skoraj slabega. Ker mi so bile znane njihne razmere, nisem mogel pomisliti, da bi ju vprašal ali bosta kaj pomagala za naše trpeče brate in sestre v starem kraju. Zgodilo pa se je ravno nasprotno.

Ko sta slišala da zbiramo denar za pomoč stari domovini, Stric Cvar (tako ga imenujemo med sabo) drugega dne v tovarni kjer dela je krišel k meni in pravi: "Jože? Slišal sem da pobirate denar za stari kraj in tudi da ste že precej zbrali? Da — sem odvrnil, precej smo zbrali! Kako pa da nisi prišel k meni? Stric Cvar sem dejal, kar nekam narodno se mi je zdelo da bi vas že tako priletnega moža vprašal, kar vem, da ste začeli delati komaj zdaj ko je nastala vojna in da bi bilo skoraj potrebno bolj vam pomagati, kakor pa pričakovati od vas darilo če tudi za velike in plemenite stvari. Vem, tudi vaš položaj, vaša leta mi so boli pred očmi kot pa drugo. Nič zato, so odvrnili Stric Cvar! Ti pridi k meni, tudi jast bom nekaj dal!

Res drugo večer se sem napotil k družini Cvar. Pričel se je pogovor o raznem in naposled o denarnih zbirkah. Torej zbirate za naše trpine pravijo Stric Cvar, pa tudi dobro vam gre z tem delom. To je pa res nekaj lepega. Po kratki pauzi se obrnejo Stric Cvar z besedo do svoje boljše polovice Tete Cvar: **"Stara noidi in prinesi $20.00," Teta Cvar so takoj povrnila z dvema desetica-ma nakar sta oba pripomnila: "To je za zdaj, ko bste pa še zbirali se pa še oglasite pri naju. Koliko bova zmožna bova tudi mi dva dala."**

Kakor sem omenil Frank in Juhana Cvar, oba sta že čez 70 let stara. In razen sama z seboj nimata nikake druge zaslombe, kot navadno pravimo za stara leta. Kako bosta živela in se vzdrževala, toda imata pa globoko sočutje napram svojim bratom in sestram v stari domovini in se zavedata, da jim je pomoč potrebna. Marsikateremu bi moral ta primer služiti kot zrcalo vzpodbude — primer zavesti in sočustvovanja napram onim, kateri polagajo svoja gola življenja v starem kraju za boljšo in lepšo bodočnost.

Iskrena vam hvala Frank in Juhana Cvar. Vajin primer naj služi in naj živi med nami kot simbol sočutja napram našim bratom in sestram v starem kraju!

J. Mikelič.

Uspeh piknika v St. Catharines

Na pobudo tukajšnih odsekov Zvez kanadskih Slovencev in Hrvatov, katerim se je pridružil krajevni odsek HBZ., je prirejen skupni piknik dne 23 julija, kateri se je prav dobro obnesel.

Vdeležba je bila izvrstna! Vdeležili so se Slovenci in Slovenke iz St. Catharines, Grimsby, Beansville in okolice. Prišlo jih je nekaj tudi iz Hamiltona in Toronta. Enako so se vdeležili bratje Hrvati iz vseh teh mest, poleg Thorold, Weland in Port Colborne, kakor tudi lepo število Slovakov, Čehov in Ukrajincev. Lahko trdimo, daje piknik bil res združenih Slovanov v prid Narodni Osvobodilni vojski maršala Tita. **Toda pri vsem zmagali so Slovenci z svojo tekmovalko za kraljico piknika Lojsko Cesar, hčerko zelo znane družine Cesar. Ker je vsak cent štel en glas, je torej zbrala 28.645 glasov. Njej naproti je tekmovala Hrvatica, Mary Stanič hčerka tudi dobro znane družine Stanič, katera je dobila 18.-463 glasov.**

Slovenci iz prej omenjenih mest, so se topot pokazali po vzorcu svojih borbenih bratov in sester v stari domovini! Posebej pa njihova tekmovalka, ki je sama se trudila za večji uspeh, kakor tudi vsi drugi, ki so ji šli na roko, bodisi z denarnim prispevkov ali pa v spremljanju pri zbirki glasov.

Jestvin, kakor tudi pijače in razne zabave ni manjkalo. Precej romantičen prostor, kjer je bil prirejen piknik, kar nekam zvabil je večje skupine v grmičevje na razvderilo. Ko so se pa vračali, so bili nekam vsi prav dobro razpoloženi. Sveži zrak v smrečevju, je najbrž precej vplival za dobro voljo!

Prisotnik.

Druga Redna Konvencija Zveze

Windsor — Druga redna konvencija Zveze Kanadskih Slovencev je pred nami in je zelo važnega pomena vsled svetovnih in tudi domačih razmer. Kolikor so važni svetovni problemi, ki se z naglico izpreminjajo, da smo dobro poučeni o gotovih vzrokih za njih izpremembo, enako so važne domače razmere, ker od teh je odvisen naš nadaljni obstanek in tudi bodočnost. Oba vprašanja sta torej tesno vezana drugo z drugim in le trezno posvetovanje nam bo znatna pomoč, da ukrenemo vse potrebno za bodoči načrt in aktivnost našega gibanja.

Pričakoval sem, da se bodo drugi oglasili in podali svoja mišljenja o tem in onem. Da bodo podali kritičen pogled o našem dosedanjem delovanju na polju bratske sloge med kanadskimi Slovenci, ter drugimi narodnimi skupinami, tesno v zvezi z delom v borbi proti fašizmu, vseh svobodoljubnih in demokratičnih sil v svetu. Do sedaj sta izšla le dva dopisa o tem vprašanju z strani glavnega tajništva, kar pa ne zadostuje. Naše gibanje ni gibanje posameznika, marveč skupnosti in edinstva. In to zahteva da kakor vsi delamo pri eni stvari če tudi zabavi, enako pa pri razspravi o vsih zadevah tikajočih se našega gibanja in vsih drugih vprašanj v protifašistični borbi.

Od vstanovitve Zveze, delali smo na podlagi njenih pravil, bolj pravilno, kakor je nastala potreba ali so pa bile v načrtu gotove kampanje v katerih smo kot organizacija sodelovali in vpošteval se je naš delež. Ni izključno, da smo poleg dobrega dela tudi imeli nedostatke in si jih v samo-kritiki razložiti, razčistiti tako, da bomo šli z bodočim načrtom ki ga položi konvencija pred nas s polnim razumevanjem na delo in da bomo odstranili vse, kar je dosedaj oviralo za večji uspeh.

Kakor sem omenil od prve konvencije do danes, so se svetovne in tudi domače razmere izpremenile v precejšni meri. Med velikimi zavezniki vidimo trdnejšo in močnejšo zedinjenost, katera enako obeta v povojnih vprašanjih le pravično rešitev marsikaterih vprašanj med narodi, kakor tudi rešitev mnogih vprašanj v domačih zadevah. Svet je ne mogoče povrniti v predvojno dobo. Tega se zaveda ljudstvo po večini, zlasti pa v zasužnjeni Evropi. Največja pričujočnost v tem je, Narodno Osvobodilna vojska pod neustrašenim vodstvom maršala Tita, katera je iz niča uspela doseči ne samo slavne zmage nad okupatorji in domačimi plačanci, nego zediniti vse narodne skupine v novem duhu volje in vdanosti za Novo svobodno federativno Jugoslavijo.

Ta očinost nas torej neposredno veže, da tudi sami delamo v tem pravcu dela za zmago nad fašizmom, kakor tudi povojno preureditev sveta, kateri naj bi počival na resničnih ljudskih težnjah, svobodi in enakopravnosti.

Nekateri naši člani so mnenja, kaj pa naj poročamo konvenciji? Pravila Zveze odgovarjajo vsem ljubiteljem demokracije in ljudskega progresa. Nalagajo nam, da smo dobri in vdani državljani svoji novi domovini, da delamo na polju bratske sloge in edinstva med nami samimi in tudi drugimi narodnimi skupinami, ter naposled z kanadskim narodom kot celoto. Vse to je res. To so določbe naših pravil, toda mi poleg vsega tega lahko veliko izboljšujemo celotno delo in aktivnost. Zato se pač vrši konvencija, da se zberemo skupaj iz raznih naselbin, ter posvetujemo o vsih problemih ki se tičejo nas narodno, da kot narodna skupina delujemo in doprinašamo naš delež v plemenite in velike svrhe. Na konvenciji poleg pregleda dobre in slabe strani našega dela, poleg načrta za bodoče delo, dosežemo sporazum in v sporazumu nadaljujemo svoje delo za napredek našega gibanja, napred nas samih posamezno in pa napredek celotnega dela.

J. Miketič.

Pozdrav Edinosti

Toronto — Kot naročnik Edinosti od pričetka, je tudi moja želja k drugi obletnici povedati svoje mnenje, kakor so to že izrazili nekateri drugi rojaki in rojakinje med temi pa prav imenitno Johny Kosmrl, kateri se nahaja na drugo stran Atlantika.

Dve leti je torej temu odkar izhaja prvi slovenski časojis tukaj v naši sredini. Od tega času lahko rečemo, da zapažamo velik napredek med nami v narodnih in tudi društvenih vprašanjih. Prvič, list nas skupno združuje in nam kaže pravo pot v tej dobi, katera se prišteva med najbolj resne, kar jih zgodovina pomni in drugič list nam je seznanjajoče sredstvo in najbolj močna opora v vsih zadevah, da izrazimo svoja mnenja, želje in pa priporočila, kaj nam je kot narodni skupini storiti in kako delati, da doprinesemo tudi mi svoj delež za velike stvari.

Zato ob njegovi drugi obletnici kličem, delujmo bratje in sestre poleg drugih nalog tudi za obstoj svojega lista, ker če gredo komur koli večje zasluge za naš dosedanji uspeh, gredo torej Edinosti, na polju edinstva med nami in tudi na polju protifašistične borbe. Izkažimo svojo naklonjenost napram listu, kakor jo je list izkazoval zadnji dve leti v prid naših delavskih in narodnih interesov. Prepričan sem, da bo tudi v bodoče ravno tako odločno vodil borbo proti elementov, ki skušajo zasjati mržnjo in razdor med nas le zaradi svojih ozkih in sebičnih interesov, da bo zvest največjim idealom naroda in človeštva v borbi za svobodo in enakopravnost vseh!

Joe Sheryak.

ZAHVALA ZA ŠTEVILNE OBISKE

Windsor — Kakor je že mnogim znano, ker o temu je poročal br. Valentin Jagodic, za kar sem mu hvaležen, sem se pospisani dalj časa nahajal v bolnici, namreč šest mesecev. In tem potom je moja želja se na prvem mestu zahvaliti društvo Vzajemne Podporne Zveze Bled, za izkazano bolniško podporo, katero sem prejel v znesku $318.00. Lahko si mislite, kako mi je prav prišla bolniška podpora, namreč človeku se dobro zdi če ga kdo obišče za času bolezni, kaj pa še če dobi primerno denarno vsoto, ko se nekoliko okrepča in zapusti bolnišnico, katera mu daje znatno olajšanje glede življenskih potrebščin.

Zaeno se zahvalim tukajšnemu odseku št. 10, za naklonjenost in tudi redno obiskovanje z strani članov in članic.

Le gredoč naj opišem moj slučaj, radi česa sem moral v bolnišnico in sem v njej prebil dolgih šest mesecev, moral se podvrči dvem operacijam. Zdaj se nahajam doma in primeroma boljši.

Za času operacij sem bil shujšal za 45-50 funtov. Operiran sem dvakrat in sicer prvokrat za božične in drugo pa velikonočne praznike. Kako sem obhajal oba praznika si lahko vsak za sebe sodi. Zdaj mi je pa zdravnik dejal, da grem lahko domov, seveda z bergljami se sprehajam po svežen zraku, katerega sem potreben kakor berač nikla.

Ko sem neki dan sedel doma na verandi, se je pred mojimi očmi dogodil ta nesrečen slučaj. Bilo je ob pol šestih, namreč v času ko je vse polno avtov v prometu vozeč delavce iz dela, drugi gredo na delo itd. Nasproti sta si prišla velik trok z ene in druge strani avto, ki sta treščila drug v drugega, Po kratkem šumu trčanja sem zaslišal ženski glas, rekoč: "Oh my had"! Opazil sem veliko rano na njeni glavi preko očesa. velika otprtina je pričala, da je rana precej nevarna. Kaj kmalu ste pridrveli dve avti, eden ambulančni in drugi pa z orožniki. Lastnik razbitega avta tarna, to bo zopet stalo veliko denarja. Nevem kdo bo znašal krivdo, toda ne glede na to, nesreča je nesreča, ki nikoli ne počiva. In to kar je glavno da bi si moral zapomniti vsak dokler je čas, da se vpiše v društvo, ki mu ravno v tako nesrečnem slučaju nudi podporo in tolažbo. Zato rojaki, ki niste še člani VPZ. Bled vpišite se še danes. Nihče rad ne prerokuje, toda nesreča ne počiva in lahko zadene enega ali drugega.

Kaj pa tisti partizanski bataljoni v Sudbury? Ali so vpisani v podporno društvo? Pri tem imam v mislih rojaka Frank Zaic! Rekel bi da je.

Naj navedem imena obiskovalcev za časa, ko se sem nahajal v bolnišnici, članov in članic društva št. 10 VPZ. Bled. Predsednik: Jože Smole in njegova sopro., tajnik Jože Miketič, soproga L. Zdravjeta, Tony in Rozi Sodnikar; Družina John Centa; Družina Jenich; družina Kostanjevec, Milka Kostanjevec, soproga Urha Stular, John Škof, Vinko Hrovat, Tony Janko, Tony Ajnik, Joe Kobetič, L. Ostenek, Krank Likar, Rudy Smaltz, Tine Jagodic, L. Skodlar, Frances Hočevar, T. Grdina, John Vizler.

Če sem kogar koli izpustil, naj mi oprosti. Torej še enkrat hvala vam rojaki vsem!

P o z d r a v vsem rojakom in rojakinjam v Kanadi in Ameriki.

John Hrovat.

VELIKI PIKNIK V HAMILTONU

Slovenci iz Hamiltona in okolice priredijo veliki piknik dne 13 avgusta v Fruitland, nedaleč Hamiltona na istem prostoru, kjer so bratje Hrvati že parkrat priredili piknik.

Poleg jestvin in raznovrstne zabave, za ples bo igrala izvrstna godba. Prireditveni odbor se je pripravil tako, da ne bo manjkati ničesar.

Celotni dobiček piknika gre za pomoč našim junaškim bojevnikom, bratom in sestram, materam in otrokom v starem kraju. Torej rodoljubna dolžnost nas veže, da bi ne smelo biti Slovenca ali Slovana, kateri bi ne podpiral to nadvse plemenito delo.

Vsled tega vas uljudno vabimo vse Slovence in Slovenke, brate Hrvate in Srbe, da se vdeležite piknika omenjenega dne. Enako se pa naproša društva in organizacije, da ne prirede svojih zabav istega dne, marveč, da se skupno podamo roka v roki za pomoč našim trpečim toda junaškim bratom in sestram v starem kraju. V slučaju slabega vremena se piknik preloži za 20 avgusta, to je drugo nedeljo.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na br. Tony Mihelič, 236 Fairfield Ave, predsednika piknika.

Nepozabite rojaki in rojakinje v nedeljo dne 13 avgusta.

Prireditveni Odbor:

Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky

(Prevedel J. Smrke)

Strojničar, Ivan Bogatir

S. Gališev

Boj se je vnel z vso silo. Nemci so se plazili po ravnici in čez kotanje na polju; skozi vinograd, vsepovsod so se kazale sive uniforme. Marija se je vlegla v jarek ter začela pobijati Nemce. Ne daleč od nje je bil Mihajlo Masijenko. On je zaklical proti njej:

"Kako kaj gre Marija — ali je vroče?"

"Što takoj Miša?" Bolj vroče je za Nemce, odvrne Marija.

Tako je pretekla še ena ura. že je bilo pobitih kakih sto fašistov, toda sovražnik je še vedno potiskal naprej. Nenadoma se je razpočila granata blizu Marije, ter jo ranila v glavo in roko. Eden njenih tovarišev ji je obvezal rane. Vzela je požirek vode s svoje poljske steklenice, ter si odahnila za nekoliko sekund v grmičevju. Nato je zopet vzela svojo avtomatično puško, ter začela streljati.

Ni čutila bolečin, le v glavi se ji je začelo vrteti. Ko se je Mihajlo ozrl naproti, je videl njen pepelnato bledi obraz pokrit z kapljami potu, ter zakričal: "Pojdi nazaj."

"Jaz se hočem boriti do konca," je odgovorila Marija. Celo je odstranila belo obvezo na rani, da ne postane cilj sovražnika. Ranjena roka jo je začela boleti, toda ni odnehala. Streljala je naprej. Samo še en magazin municije je v zalogi. Ko je izstrelila polovico poslednje zaloge municije, zopet se je podala po municijo. Ni se plazila dobra dva metra, ko je opazila tri Nemce pod nekim drevesom. Kakor prirojeno se je njena roka stisnila okoli avtomatične puške. Le par nabojev je bilo na razpolago in da jih prihrani vrgla je ročno bombo. Trije so obležali mrtvi na zemlji.

Drugih par metrov naprej **zagledala je četrtega** vojaka. Prva stvar ki jo je opazila iz enega ali drugega razloga, so bili črni lasje. "Čudno", si je mislila Marija. Mogoče pa je eden naših domačih mož, ker te svinje po večini so blond? Ampak . . . nemška uniforma ji je hitro razčistila dvom. Stisnila je petelina . . . ali strel ni sledil. Nemec je skočil na noge in z nastavljeno avtomatičarko se zagnal proti njej. Tudi Marija je skočila po koncu, ter mogočno zavihtela svojo puško in mu z njo razbila lobanjo. Od mrtvega Nemca je potem vzela njegovo puško in pet nagazinov nabojev, se podala na svoje odločeno mesto kakor da bi se ne zgodilo ničesar.

"Tukaj je Miša. . . Sedaj sva preskrbljena . . . je šepetaje pripomnila.

Z nemško ostrostrelko Marija Bajda, je delala razdejanja med fašisti. Vsak strel se je poznal. Vod za vodom je bil vržen v napad na odsek, katerega je hrabro branila sovjetsko dekle. Vsi prvotni napadi so se izjalovili. Posrečilo pa se je trem fašistom priplaziti prav blizu njenega položaja. Še enkrat kakor razjarjena levinja je skočila po koncu, ter pobila vse tri z kopitom puške.

Nastala je noč. Divji napadi fašistov so pojenjali. Marija in njeni tovariši, so se borili cel dan obkroženi in odločili, da se prebijejo skozi sovražno črto do svojih odelkov. Na njenem potu po jarkih, Marija je našla osem ranjencev. Vsakemu je rekla odkritosrčno in pošteno: "Tukaj nas je samo par in skoro vsi smo ranjeni. Ampak, če se držimo skupaj, Nemci nas ne bodo dobili. Jaz poznam vsaki grm tu okrog. Mi ne moremo priti skozi."

Oprezno, skrbno da ne lomijo suhega dračja, da ne zadenejo s peto ob kamen, so se pomikali naprej. Skozi temo okrog njih so mogli slišati razgovor Nemcev. Marija je bila strašno v skrbeh zaradi svojih tovarišev, ranjenih, izčrpanih kakor so bili, toda vodila jih je zaupno do njihovega batalijona.

Ona je vedela da nekje so bile nastavljene mine, toda hodila je naprej. Kaj prirojeno ji je bilo, da je postavljala svoje življenje v nevarnost z namenom da odvrne nevarnost od drugih.

Na levo od steze po kateri so hodili, bilo je slišati bolestno ječanje. Marija se je ustavila in pazno poslušala. Takoj nato dejala: "To je eden naših mož!" Ker Nemci tulijo kot živina, ta pa samo ihti. In v resnici je ležal v grmovju stotnijski vodnik od sosednjega oddel. Bil je močno ranjen. Marija mu je obvezala rane, na kar se je tudi on priključil skupini.

že tri ure so hodili, skozi temo, skozi nevarnost noči. Rane so bile. Kri je udarjala skozi obveze, niso pa odnehali. Nadaljevali so pot, opogumljeni po tem čudapolnem dekletu. Nežna kot sestra in hrabra kot povestni junak

Navsezadnje so slišali poznan klic: "Stoj!" Kdo je tam?

"Prijatelji" je odvrnila Marija glasno!

Stražar jo je takoj prepoznal po glasu. Možje so se gnjetli okrog nje. Vsak ji je hotel podati roko v znak čestitk neustrašeni mladi ženi v ginjenosti. Junjakinja Sevastopola! Častniška namestnica Marija Karpovna Bajda, je postala junakinja Sovjetske Unije.

Dekle z puško

Za gledalca je bilo kakor gledati predstavo v kakem gledališču, kjer predstavljajo lutke.

Nemec je sedel zdaj za gostim neprodornim grmičjem in igral komedijo. Najprvo je pomolil ven svojo jekleno čelado. Rujava, njeni krajevi zbiti z luknjo od krogle na levi, je ležala čelada nepremično in potem nenadoma začela poskakovati kot navita igrača.

Ljudmila Pavličenko je zagledala spretno napravljeno lutko nemškega vojaka, kateri se je navidezno vzdigoval iz zemlje blizu nekega osamljenega topolovega drevesa. Oblečena je bila v sivo vojaško suknjo, kapo, rujave škornje, pomazane z blatom.

Ta vojak je napravljen iz cunj, si je pomislila sama seboj: Imel je celo puško, kakor da je resnično živa oseba.

"Dobro, najboljše da se pripraviš"! Ta Nemec ne bo imel potrplenja, da bi tam stal eno uro. . .

In res. . . Kmalu se je zganilo v grmovju. Fašistični opazovalec je oprezno dvignil glavo in se s komolci naslonil na rob jarka, ter pazno poslušal. Nato pa zopet se hitro maknil v kritje. Minuto pozneje je še enkrat pogledal, tedaj z daljnogledom. Ljudmilin kazalec je pritisnil na "petelina". Strel je počil. Daljnogled je padel iz rok Nemca, a on sam je padel na nos.

"Sto-oseminpetdeseti" si je v mislih računala opazovalka, potem pa je potegnila svoj zapisnik in zabeležila.

Ljudmila je prenočila v zakopih, kjer je bila nastanjena posadka strojne puške. Položila se je na golo zemljo, ter se pokrila z plaščem. Pod glavo si je položila nerazdružljivo puško. Kmalu nato je trdo zaspala. Od nekod na krilu so grmeli nemški topi. Zakopni možnarji so streljali neprestano. Zakopi so se tresli od močnih sunkov, katere so povzročile močne eksplozije granat. Ampak dekle se ni zganilo. Igra z sovražnim opazovalcem, katera je trajala osem ur in pol, jo je popolnoma izčrpala in spravila v brezsanjsko spanje.

(Se nadaljuje prihodnjič)